

Bipolar Bozukluk Manik ve Depresif Dönemi Tanımak

Ahmet GÜRCAN¹

GİRİŞ

Bipolar bozukluk, kişinin duygudurumunda, etkinliklerinde, davranışlarında dalgalanmaların olduğu dönemlerle seyreden bir psikiyatrik bozukluktur. Bipolar bozukluğun Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı Beşinci Baskısında (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders 5th Edition - DSM-5) yer alan alt tipleri Tablo 1’de sıralanmıştır(1,2). Bipolar I bozukluk yaygınlığı yazında yaklaşık olarak %1 olarak bildirilmekte ve ülkemizde yapılan epidemiyolojik araştırmalar yeterli sayıda olmamakla birlikte benzer veriler sunmaktadırlar(3). Bu oran bipolar II bozukluğu araştıran epidemiyolojik çalışmalar için de benzerdir(4).

Tablo 1 - DSM-5’te Bipolar Bozukluk ve İlişkili Bozukluklar*

Bipolar I bozukluk
Bipolar II bozukluk
Siklotimik bozukluk
Madde/ilaç ilişkili bipolar ve ilişkili bozukluk
Diğer tıbbi durumla ilişkili bipolar ve ilişkili bozukluk
Tanımlanmış diğer bir bipolar ve ilişkili bozukluk
Tanımlanmamış bipolar ve ilişkili bozukluk

*DSM-5 Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabından uyarlanarak alıntılanmıştır(2).

¹ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD, ahmetgurcan@baskent.edu.tr

Sonuç

Bu bölümde bipolar bozukluk ile ilgili genel bilgiler ve klinikte yararlı olabileceği düşünüler noktalar üzerinde durulmuştur. Konu ile ilgili daha ayrıntılı bilgi için ileri kaynaklara başvurulabilir(40,41). Sonuç olarak belirtmek gerekir ki; bölüm içeriğinde yer alan bilgilerin ötesinde her zaman için karşımızda her yönüyle bir insan olduğunu, kişinin biyolojik (medikal) yönlerini olduğu kadar psikolojik ve sosyal yönlerinin de kendisini tümüyle etkilediğini dikkate almamız ve bu bilinçle yaklaşımda bulunmamız, kendisine her ne konuda yardımcı olmaya çalışıyor olursak olalım bunları dikkate almadığımızda yaklaşımımızın eksik kalması ve iki taraflı da harcanan emeğin tam karşılığının bulunmaması riskinin yüksek olabileceğini göz önünde bulundurmamız gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. American Psychiatric Association. *Diagnostic and statistical manual of mental disorders(5th ed.)*.(2013). doi:http://dx.doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596
2. Amerikan Psikiyatri Birliği. *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı, Beşinci Baskı (DSM-5), Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı*. 5th ed. (Ertuğrul Köroğlu, Çev. Ed.) Ankara: Hekimler Yayın Birliği(2014).
3. Gultekin B, Kesebir S, Tamam L. Bipolar disorder in Turkey: A review. *Psikiyatr Guncel Yaklasimlar - Curr Approaches Psychiatry*(2014) **6**:1. doi:10.5455/cap.20130920014550
4. McIntyre RS, Berk M, Brietzke E, Goldstein BI, López-Jaramillo C, Kessing LV, Malhi GS, Nierenberg AA, Rosenblat JD, Majeed A, et al. Bipolar disorders. *Lancet*(2020) **396**:1841–1856. doi:10.1016/S0140-6736(20)31544-0
5. Mitchell PB, Goodwin GM, Johnson GF, Hirschfeld RMA. Diagnostic guidelines for bipolar depression: A probabilistic approach. *Bipolar Disord*(2008) **10**:144–152. doi:10.1111/j.1399-5618.2007.00559.x
6. Dagani J, Signorini G, Nielssen O, Bani M, Pastore A, Girolamo G De, Large M. Meta-analysis of the Interval between the Onset and Management of Bipolar Disorder. *Can J Psychiatry*(2017) **62**:247–258. doi:10.1177/0706743716656607
7. Kessing LV, Willer I, Andersen PK, Bukh JD. Rate and predictors of conversion from unipolar to bipolar disorder: A systematic review and meta-analysis. *Bipolar Disord*(2017) **19**:324–335. doi:10.1111/bdi.12513
8. Ratheesh A, Davey C, Hetrick S, Alvarez-Jimenez M, Voutier C, Bechdolf A, McGorry PD, Scott J, Berk M, Cotton SM. A systematic review and meta-analysis of prospective transition from major depression to bipolar disorder. *Acta Psychiatr Scand*(2017) **135**:273–284. doi:10.1111/acps.12686
9. Li CT, Bai YM, Huang YL, Chen YS, Chen TJ, Cheng JY, Su TP. Association between antidepressant resistance in unipolar depression and subsequent bipolar disorder: Cohort study. *Br J Psychiatry*(2012) **200**:45–51. doi:10.1192/bjp.bp.110.086983
10. Tietbohl-Santos B, Chiamenti P, Librenza-Garcia D, Cassidy R, Zimmerman A, Manfro GG, Kapczinski F, Passos IC. Risk factors for suicidality in patients with panic disorder: A systematic review and meta-analysis. *Neurosci Biobehav Rev*(2019) **105**:34–38. doi:10.1016/j.neubiorev.2019.07.022

11. Dong M, Lu L, Zhang L, Zhang Q, Ungvari GS, Ng CH, Yuan Z, Xiang Y, Wang G, Xiang YT. Prevalence of suicide attempts in bipolar disorder: A systematic review and meta-analysis of observational studies. *Epidemiol Psychiatr Sci*(2019) doi:10.1017/S2045796019000593
12. Miller JN, Black DW. Bipolar Disorder and Suicide: a Review. *Curr Psychiatry Rep*(2020) 22: doi:10.1007/s11920-020-1130-0
13. Vancampfort D, Firth J, Schuch FB, Rosenbaum S, Mugisha J, Hallgren M, Probst M, Ward PB, Gaughran F, De Hert M, et al. Sedentary behavior and physical activity levels in people with schizophrenia, bipolar disorder and major depressive disorder: a global systematic review and meta-analysis. *World Psychiatry*(2017) 16:308–315. doi:10.1002/wps.20458
14. Li XH, An FR, Ungvari GS, Ng CH, Chiu HFK, Wu PP, Jin X, Xiang YT. Prevalence of smoking in patients with bipolar disorder, major depressive disorder and schizophrenia and their relationships with quality of life. *Sci Rep*(2017) 7:1–7. doi:10.1038/s41598-017-07928-9
15. Subramaniapillai M, Arbour-Nicitopoulos K, Duncan M, McIntyre RS, Mansur RB, Remington G, Faulkner G. Physical activity preferences of individuals diagnosed with schizophrenia or bipolar disorder. *BMC Res Notes*(2016) 9:1–9. doi:10.1186/s13104-016-2151-y
16. Patel N, Viguera AC, Baldessarini RJ. Mood-Stabiliz. *J Clin Psychopharmacol*(2018) 38:7–10. doi:10.1097/JCP.0000000000000813
17. Yildiz A, Nikodem M, Vieta E, Correll CU, Baldessarini RJ. A network meta-Analysis on comparative efficacy and all-cause discontinuation of antimanic treatments in acute bipolar mania. *Psychol Med*(2015) 45:299–317. doi:10.1017/S0033291714001305
18. Demyttenaere K, Detraux J, Racagni G, Vansteelandt K. Medication-Induced Akathisia with Newly Approved Antipsychotics in Patients with a Severe Mental Illness: A Systematic Review and Meta-Analysis. *CNS Drugs*(2019) 33:549–566. doi:10.1007/s40263-019-00625-3
19. Carbon M, Kane JM, Leucht S, Correll CU. Tardive dyskinesia risk with first- and second-generation antipsychotics in comparative randomized controlled trials: a meta-analysis. *World Psychiatry*(2018) 17:330–340. doi:10.1002/wps.20579
20. Cornett EM, Novitch M, Kaye AD, Kata V, Kaye AM. Medication-induced tardive dyskinesia: A review and update. *Ochsner J*(2017) 17:162–174. doi:10.1043/TOJ-16-0108
21. Tse L, Barr A, Scarapicchia V, Vila-Rodriguez F. Neuroleptic Malignant Syndrome: A Review from a Clinically Oriented Perspective. *Curr Neuropharmacol*(2015) 13:395–406. doi:10.2174/1570159x13999150424113345
22. Erden Aki SO, Gurcan A, Gurel SC, Yazici MK. A Severe Neuroleptic Malignant Syndrome Treated with Daily Electroconvulsive Therapy: A Case Report. *Turkish J Psychiatry*(2021) doi:10.5080/u26535
23. Bostankolu G, Ayhan Y, Cuhadaroglu F, Yazıcı MK. Serotonin syndrome with a combination of aripiprazole and fluoxetine: A case report. *Ther Adv Psychopharmacol*(2015) 5:138–140. doi:10.1177/2045125314561467
24. Wang RZ, Vashistha V, Kaur S, Houchens NW. Serotonin syndrome: Preventing, recognizing, and treating it. *Cleve Clin J Med*(2016) 83:810–817. doi:10.3949/ccjm.83a.15129
25. Taylor DM, Barnes TRE, Young AH. *The Maudsley® Prescribing Guidelines in Psychiatry*. 14th ed. Wiley Blackwell(2021).
26. Merikangas KR, Akiskal HS, Angst J, Greenberg PE, Hirschfeld RMA, Petukhova M, Kessler RC. Lifetime and 12-month prevalence of bipolar spectrum disorder in the national comorbidity survey replication. *Arch Gen Psychiatry*(2007) 64:543–552. doi:10.1001/archpsyc.64.5.543

27. Sylvia LG, Shelton RC, Kemp DE, Bernstein EE, Friedman ES, Brody BD, Mcelroy SL, Singh V, Tohen M, Bowden CL, et al. Medical burden in bipolar disorder: Findings from the Clinical and Health Outcomes Initiative in Comparative Effectiveness for Bipolar Disorder study (Bipolar CHOICE). *Bipolar Disord*(2015) **17**:212–223. doi:10.1111/bdi.12243
28. McIntyre RS, Konarski JZ, Yatham LN. Comorbidity in bipolar disorder: A framework for rational treatment selection. *Hum Psychopharmacol*(2004) **19**:369–386. doi:10.1002/hup.612
29. Yapici Eser H, Kacar AS, Kilciksiz CM, Yalçınay-Inan M, Ongur D. Prevalence and Associated Features of Anxiety Disorder Comorbidity in Bipolar Disorder: A Meta-Analysis and Meta-Regression Study. *Front Psychiatry*(2018) **9**:1–15. doi:10.3389/fpsy.2018.00229
30. Messer T, Lammers G, Müller-Siecheneder F, Schmidt RF, Latifi S. Substance abuse in patients with bipolar disorder: A systematic review and meta-analysis. *Psychiatry Res*(2017) **253**:338–350. doi:10.1016/j.psychres.2017.02.067
31. Onyeka IN, Collier Höegh M, Nâheim Eien EM, Nwaru BI, Melle I. Comorbidity of Physical Disorders Among Patients With Severe Mental Illness With and Without Substance Use Disorders: A Systematic Review and Meta-Analysis. *J Dual Diagn*(2019) **15**:192–206. doi:10.1080/15504263.2019.1619007
32. McElroy SL, Winham SJ, Cuellar-Barboza AB, Colby CL, Ho AMC, Sicotte H, Larrabee BR, Crow S, Frye MA, Biernacka JM. Bipolar disorder with binge eating behavior: A genome-wide association study implicates PRR5-ARHGAP8. *Transl Psychiatry*(2018) **8**: doi:10.1038/s41398-017-0085-3
33. Hirschfeld RMA, Williams JBW, Spitzer RL, Calabrese JR, Flynn L, Keck J, Lewis L, McElroy SL, Post RM, Rappaport DJ, et al. Development and validation of a screening instrument for bipolar spectrum disorder: The mood disorder questionnaire. *Am J Psychiatry*(2000) **157**:1873–1875. doi:10.1176/appi.ajp.157.11.1873
34. Angst J, Adolfsson R, Benazzi F, Gamma A, Hantouche E, Meyer TD, Skeppar P, Vieta E, Scott J. The HCL-32: Towards a self-assessment tool for hypomanic symptoms in outpatients. *J Affect Disord*(2005) **88**:217–233. doi:10.1016/j.jad.2005.05.011
35. Konuk N, Kıran S, Tamam L, Karaahmet E, Aydın H, Atık L. Duygudurum bozuklukları ölçeğinin Türkçe uyarlamasının bipolar bozukluk taramasında geçerliği. *Türk Psikiyatr Derg*(2007) **18**:147–154.
36. Vahip S, Aydemir Ö, Akkaya C, Altınbaş K, Kora K, Sücüllüoğlu Dikici D, Akdeniz F, Kalaycı F, Oral ET, Vahip I, et al. Reliability and validity study of the Turkish version of Hypomania Checklist-32-Revised. *Türk Psikiyatr Derg*(2017) **28**: doi:10.5080/u13738
37. Beck AT, Ward CH, Mendelson M, Mock J, Erbaugh J. An Inventory for Measuring Depression. *Arch Gen Psychiatry*(1961) **4**:561–571. doi:10.1001/archpsyc.1961.01710120031004
38. Hisli Sahin N. Beck Depresyon Envanteri'nin Geçerliği Üzerine bir Çalışma. *Psikol Derg*(1988) **6**:118–126. Available at: https://www.academia.edu/1472683/Beck_Depresyon_Envanterinin_Gecerligi_Uzerine_bir_Calisma [Accessed December 4, 2017]
39. Hisli N. Beck Depresyon Envanterinin üniversite öğrencileri için geçerlilik ve güvenilirliği. *Türk Psikol Derg*(1989) **7**:3–13.
40. Öztürk MO, Uluşahin NA eds. *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*. 13th ed. Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri(2015).
41. Sadock BJ, Sadock VA, Ruiz P. *Kaplan and Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry*. 10th ed. Wolters Kluwer(2017).